

Sąd Arbitrażowy przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej

Sąd Arbitrażowy przy Nowotomyskiej Izbie Gospodarczej (NIG) w Nowym Tomysłu w tym roku kończy 6 lat swojego istnienia. Z tej okazji chcielibyśmy nieco przybliżyć funkcjonowanie tego sądu i przedstawić jego dotychczasowe osiągnięcia.

Jest to obecnie jeden z najbardziej znanych w Polsce i na świecie polskich sądów polubownych. Powstał w 2006 r. w Nowym Tomysłu na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Członków NIG. Od tego czasu sąd ten prężnie się rozwija i czynnie działa na rzecz upowszechnienia arbitrażu jako sposobu rozwiązywania sporów.

Tradycją stało się już organizowanie przez ten sąd wraz z różnymi partnerami konferencji w ramach cyklu „Arbitraż i Mediacja w Teorii i w Praktyce”. Konferencje z tego cyklu wiosną każdego roku gromadzą w Nowym Tomysłu licznych uczestników, a wśród nich najwybitniejszych teoretyków i praktyków z zakresu alternatywnych metod rozwiązywania sporów z kraju i zagranicy. Warto zauważyć, że spotkania te mają charakter otwarty (każdy może wziąć w nich udział), a uczestnictwo w nich jest bezpłatne, co jest rzadkością w dzisiejszych czasach. Sąd Arbitrażowy przy NIG we współpracy ze swoimi licznymi partnerami zagranicznymi organizuje również co roku konferencje poza granicami Polski. Takie spotkania odbyły się dotychczas w Tarnopolu (Ukraina), Odessie (Ukraina), Batumi (Gruzja), a na październik tego roku zaplanowano konferencję w Baku (Azerbejdżan). Osoby zainteresowane udziałem w tej konferencji mogą uzyskać więcej informacji na jej temat na stronie www.nig.org.pl/sa.

Co ciekawe sukces konferencji organizowanych przez Sąd Arbitrażowy przy NIG sprawił, że również inne sądy arbitrażowe z kraju i zagranicy zaczęły upowszechniać arbitraż przez organizację własnych konferencji.

Sąd Arbitrażowy przy NIG jest inicjatorem powstania i członkiem Forum Współpracy ADR „Odessa 2010”, którego celem jest propagowanie arbitrażu i mediacji w krajach sygnatariuszach porozumienia. Celem Forum jest upowszechnianie ADR i wiedzy na ich temat. Realizacja tych zadań następować będzie m.in. przez organizowanie konferencji, wymianę doświadczeń i informacji, wspólne wydawnictwa i badania. Deklarację współpracy w ramach Forum podpisali przedstawiciele z 10 krajów. Zaznaczyć należy, że Forum jest otwarte dla wszystkich, którzy chcą podjąć współpracę i realizować cele wyznaczone przez założycieli.

Jednak głównym celem, dla którego został powołany i który realizuje Sąd Arbitrażowy przy NIG, jest rozstrzyganie sporów. Jest on właściwy we wszystkich sprawach o prawa majątkowe i niemajątkowe mogących być przedmiotem ugody sądowej z wyjątkiem spraw

o alimenty, pod warunkiem poddania ich pod rozstrzygnięcie tego sądu przez strony przez dokonanie zapisu na ten sąd polubowny. Cieszy się on sporą popularnością wśród polskich przedsiębiorców, ale są w nim rozstrzygane również spory międzynarodowe. Zdarzyły się nawet sprawy, w których obie strony sporu były spoza Polski. Nie bez znaczenia dla tej popularności jest fakt, że ten sąd polubowny, o ile taka jest wola stron, rozstrzyga spory również poza swoją siedzibą, co często jest wygodne dla stron. Sąd przywiązuje ogromną wagę do tego, aby spory były rozstrzygane w możliwie najkrótszym czasie.

Sąd Arbitrażowy przy NIG funkcjonuje i rozstrzyga spory zgodnie ze swoim Statutem i Regulaminem, które są dostępne na stronie www.nig.org.pl/sa. Według tych dokumentów władzami sądu są: Prezes Sądu, zastępcy Prezesa w liczbie od 1 do 3, Sekretarz, Kolegium Sądu, Zgromadzenie Arbitrów Sądu Arbitrażowego i Komitet Nominacyjny.

Prezes powoływany jest na 5-letnią kadencję przez Walne Zgromadzenie Nowotomyskiej Izby Gospodarczej spośród kandydatów zgłoszonych przez członków tej Izby. Wraz z innymi członkami Kolegium kieruje on pracami sądu i podejmuje wszelkie czynności konieczne do zabezpieczenia zaplecza organizacyjnego dla prawidłowego wykonywania przez arbitrów i mediatorów funkcji judykacyjnych i mediacyjnych, w szczególności: powołuje biegłych i tłumaczy na wniosek arbitrów, postanawia o umorzeniu postępowania przed powołaniem składu orzekającego/jedynego arbitra, zarządza o skierowaniu sprawy na rozprawę lub na posiedzenie, zarządza o miejscu postępowania i orzekania, rozstrzyga w sprawach, w których zgodnie z regulaminem stronie przysługuje odwołanie od postanowień i zarządzeń wydawanych w toku postępowania.

Również Walne Zgromadzenie Nowotomyskiej Izby Gospodarczej powołuje na 5-letnią kadencję Sekretarza i zastępców Prezesa sądu na wniosek Prezesa tego sądu. Zastępcy Prezesa zastępują go we wszystkich sprawach, z wyjątkiem zastrzeżonych w niniejszym statucie do wyłącznej kompetencji Prezesa.

Zastępcy Prezesa w szczególności odpowiadają za finanse i zarządzają nimi pod kątem równoważenia przychodów i wydatków, np. przez: badanie, ustalanie i weryfikację wartości przedmiotu sporu, ustalanie wartości opłaty sądowej od sprawy poddanej pod rozstrzygnięcie Sądu, zarządzanie o podwyższeniu lub zwrocie opłaty bądź jej części, ustalanie warunków finansowych powołania biegłych i tłumaczy w sprawie. Sekretarz Sądu realizuje zadania administracyjne Sądu. Prezes Sądu, jego zastępcy oraz Sekretarz tworzą Kolegium Sądu. Zgromadzenie Arbitrów Sądu Arbitrażowego pełni funkcje doradcze wobec Prezesa i członków Kolegium Sądu, a składa się ze stałych arbitrów wpisanych na listę Sądu Arbitrażowego przy NIG.

Komitet Nominacyjny dokonuje zastępczej nominacji arbitrów, orzeka o wygaśnięciu mandatu arbitra do rozpatrywania danej sprawy w wypadku wyłączenia lub odwołania arbitra oraz działa w przypadkach określonych regulaminem sądu. Składa się on z Przewodniczącego i 2 członków powołanych na 3-letnią kadencję przez Walne Zgromadzenie NIG.

Sąd Arbitrażowy przy NIG jest stałym sądem polubownym, samodzielną jednostką organizacyjną, która działa w ramach struktury funkcjonalnej Izby. W strukturze tego sądu działa także Ośrodek Mediacji. Sąd prowadzi mediację na podstawie: wniosku o przeprowadzenie postępowania zmierzającego do ugodowego zakończenia sporu, umowy

o mediację lub postanowienia sądu powszechnego kierującego strony do mediacji, jeżeli żadna ze stron nie zgłosiła sprzeciwu.

Zgodnie z regulaminem sądu mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca w pełni z praw publicznych. Mediator jest bezstronny, niezależny i sprawuje swoją funkcję według najlepszej wiedzy i umiejętności. Mediator nie może podjąć się pełnienia tej funkcji, jeżeli w danej sprawie zachodzą okoliczności, które budzą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności, a także wtedy gdy nie ma on kwalifikacji określonych w umowie stron. Sąd prowadzi listę mediatorów rekomendowanych.

Natomiast w przypadku rozstrzygania sporu w drodze arbitrażu strony mogą zgodnie z Regulaminem Sądu Arbitrażowego przy NIG powołać na arbitra każdą osobę fizyczną spełniającą wymagania określone w regulaminie. Wybrani przez strony arbitrzy dokonują wyboru arbitra przewodniczącego. Uzgodniony i powołany arbiter jedyny oraz arbiter przewodniczący mogą być powołani wyłącznie spośród osób wpisanych na listę arbitrów Sądu Arbitrażowego przy NIG. Jeśli strona powołała arbitra spoza tej listy, to obowiązana jest podać jego imię, nazwisko, adres oraz wykonywany zawód.

Na listę stałych arbitrów Sądu Arbitrażowego przy NIG wpisanych zostało 61 arbitrów, z czego 12 arbitrów z zagranicy (z Rosji, Kazachstanu, Niemiec, Ukrainy, Litwy, Słowacji, Gruzji i Armenii). Warto zauważyć, że arbitrzy z tej listy są specjalistami z różnych dziedzin, np. z zakresu prawa, ekonomii, medycyny, marketingu, obrotu papierami wartościowymi, nauk technicznych, elektroniki, technologii, organizacji przemysłu, rachunkowości itd. Taki dobór arbitrów sprawia, że strony mogą tak wybrać skład orzekający w swojej sprawie, aby uniknąć konieczności powoływania biegłych, a tym samym uniknąć zbędnych kosztów i niepotrzebnego wydłużania postępowania związanego z oczekiwaniem na opinię biegłego.

Należy zauważyć, że Sąd Arbitrażowy przy NIG swój prężny rozwój zawdzięcza charyzmie, poświęceniu i pracy osób wchodzących w skład jego organów statutowych, a w szczególności panu *Włodzimierzowi Brychowi*, który od początku istnienia tego sądu z wielkim oddaniem pełni funkcję jego Prezesa.